

Vunnin rættindi - ikki bjarnatænastur

Málið um karensdagar til tímalönt snýr seg ikki um munin millum tímalönt og fastlönt. Tað snýr seg um munin millum tey, sum hava tryggjað sær rætt til sjúkradagpening í sínum sáttmála við arbeiðsgevaran og tey, sum ikki hava slíkan rætt. Í øðrum lagi vilja bæði Tjóðveldisflokkurin og hinir flokkarnir í samgonguni sjálvsagt javnseta øll fólk, tá tað snýr seg um sjúkratrygd. Tað einasta, sum Tjóðveldisflokkurin hevur lagt dent á, er at hetta verður loyst sum eitt arbeiðsmarknaðarmál og í samstarvi við partarnar á arbeiðsmarknaðinum.

Karensdagar hjá tí almenna Teir sonevndu karensdagarir vórðu strikaðir hjá alment løntum, var hetta broyting av eini kreppulóg frá 1992. Tá varð ásett í lóg, at tey, sum hava rætt til løn vegna sjúku frá arbeiðsgevaranum, skulu ikki fáa hetta tveir fyrstu sjúkradagarnar. Endamálið var, at tað almenna skuldi spara. Málið varð loyst sum eitt arbeiðsmarknaðarmál, har størsta fakfelagið fyrri alment lønt, Starvsmannafelagið, fekk hetta við í sáttmálan við sín arbeiðsgevara, Føroya landsstýri. Hetta varð roknað uppí, tá prosentini í sáttmálanum vórðu gjørd upp. Og lógin varð síðan strikað. Støttast hava fakfelögin innant á almenna vunnid sær hesi rættindi við vanligum sáttmálasamráðingum.

Lógin um sjúkradagpening

Lógin um sjúkradagpening hevur hinvegin verið í gildi síðan 1979. Henda lóg ásetur, at sjúkradagpeningur verður veittur frá triðja sjúkradegi til teirram sum ikki hava henda møguleika í sáttmála teirra við arbeiðsgevaran. Sjúkradagpeningurin verður goldin úr landskassanum. Í hinum Norðanlondunum er eisini slík lóg, men her er talan um at veita sjúkradagpening frá t.d. 14. sjúkradegi. Hinir sjúkradagarnir eru tryggjaðir sum vunnin rættindi hjá verkafólki gjøgnum sáttmálasamráðing.

Lógin um sjúkradagpening hevur verið neyðug, ongin ivi um tað, tí ongin trygd fanst hjá flestu verkafólki. Men skipanin kann gerast betur, um hetta verður tryggt í sáttmálum á arbeiðsmarknaðinum.

Í øllum sáttmálasamráðingum, í Føroyum síðan 1979, hava verið møguleikar fyrri at samráðast um eina

loysn við atlit á tveimum teimum fyrstu sjúkradøgum, sum tað hevði sœmt seg millum arbeiðsgevara og fakfeløg. Um tað var tað, felögin ynsktu.

Samgongan hevur tikið málið upp, og arbeiðir í løtuni ein bólkur við m.a. hesum málinum. Og tað skal vera vón samgongunar, at hesin bólkurin megna at finna eina loysn, sum fer at javnseta tímalönt við fastlönt, tá tað snýr seg um sjúkratrygd. Í bólkinum eru umboð fyrri m.a. arbeiðara- og arbeiðsgevarafelögin.

Varðandi loysnir

Tjóðveldisflokkurin vil hava varðandi og veruligar loysnir, so tímalönt og allir fakbólkar verða tryggjað síni rættindi á arbeiðsmarknaðinum. Tí skeyt flokkurin millum annað upp, at lóggevast kann um, at arbeiðsgevarar skulu gjalda fyrri sjúkratrygging fyrri síni arbeiðsfólki teir fyrstu dagarnar, ella í hvussu fyrri fyrsta dagin sum eina byrjan. Lógin um sjúkradagpening kann so tryggja hjálp, um sjúkraregan er longri. Júst sum skipanin er í okkara grannalöndum.

Vit vildu eisini tosa um eina felags skipan fyrri arbeiðsgevarar, har t.d. goldið verður í ein trygdargrunn, so eisini smærri arbeiðsgevarar kunnu geva sínum arbeiðsfólki hesar sømdir, uttan lutfalsliga stórar avleiðingar fyrri fyrirkøna. Tað eydnaðist ikki at fáa hesa semju, men vónandi kemur arbeiðsbólkurin við einum slíkum heildarupp-skoti, sum verður varðandi loysn.

Seks grundgevingar

Er hetta mál nú ikki bara undanfórsla, vil onkur spyrja. Nei, vit halda, at hetta er eitt prinsippmál. Tað er at gera tímalöntum, fakfelögum, arbeiðsgevarum og samfelagnum øllum eina bjarnatænastu við at samtykkja uppskotið frá andstøðuflokkunum. Grundgevingarnar eru hesar:

1. Ábyrgd fyrri trivnaði:

Um landskassin og Almennastovan skulu gjalda fyrri sjúku hjá privatum arbeiðsfólki frá fyrsta degi, so verður øll ábyrgd, fyrri trivnaði og vælferð løntakaranna, tikin frá arbeiðsgevarum og fakfelögum. Helst eru flestir arbeiðsgevarar hampafólk, ið vilja arbeiðsfólkinum tað besta, men hví so taka hesa á-

byrgd frá teimum? Um lögtingið skal føra arbeiðsmarknaðarpolitikkin, so verður grundarlagið tikið undan portunum á arbeiðsmarknaðinum. Tá snýr tað seg ikki um, hvør dugir at skipa seg og samráðast, men bert um, hvør hevur góð viðurskipti við lögtingsmenn og flokkar.

2. Størr krøv í framtíðini:

Øll vita, at grundarsteinurin fyrri góðum úrslitum á arbeiðsmarknaðinum í dag og í framtíðini er, at arbeiðsgevarin kann bjóða góð kor, gott arbeiðsumhvørvi, eftirlit-búgving o.a. til síni arbeiðsfólk.

3. Ikki spæla jólamenn:

Royndirnar vísa okkum, at tá fakfeløg og arbeiðsgevarar koma hond í hond og krevja, at landskassin skal gjalda, er tað lætt hjá politikarum at spæla jólamenn í góðum tíðum. Men eins og vit søu tað undir kreppuni, kunnu politikararnir so bara draga alt innafur, tá tað fjarar í kassanum. Tá hevur arbeiðsmarknaðurin ongar tryggjar karmar og avreiðir møguleikan at stýra sínum viðurskiptum. Og tá er ikki talan um nokur vunnin rættindi fyrri løntakararnum.

4. Økt umsiting og eftirlit:

Uppskotið frá andstøðuni merkir, at landið skal krevja skatt inn frá teimum tímalöntu fyrri at byggja eina skipan upp, har tann sjúki skal hava læknávátan fyrri sín fyrsta og annan sjúkradag. Síðan skal hann senda læknávátanina á Almennastovna. Har skulu fleiri fólk setast aftur at til at gjalda út sjúkradagpening og hava eftir lit við, at alt er í lagi. Og helst skal okkurt skjál fyllast út afturat. Síðan kann tann sjúki tímalönti fáa pening, sum hann sjálvur hevur goldið inn í skatti.

5. Forða misnýtslu:

Hví skal tað ikki vera ein skylda fyrri arbeiðsgevaran at gjalda og tryggja í vanligum menniskjaligum samskipti? Utan eitt stórt bureaukrati? Og hvat nú, um onkur vil misnýta skipanina? Nei, far tú bara til hús idag, tí landskassin (tú sjálvur) rindar. Ella: Skitt verið við arbeiðsumhvørvinum, tú kanst bara melda teg sjúkan, tá tú ikki orkar meira.

6. Tørvur á heildarloysnum:

Hinvegin er greitt, at tað liggur ein vandi í, at arbeiðsgevarar vilja sleppa undan at seta fólk, ið hava ringa heilsu, um tað kostar ov nógvur sjúkradagur. Tí er umráðandi við eina sjúkradagpeningalóg ella sjúkradagpeningagrunni, ið trækker til, tá talan er um longri sjúkratíðarskeið.

Álvari ikki show

Hetta er tað, málið veruliga snýr seg um. Og tí er tað hugstoytt at siggja eina so litada og ófullgigjaða viðgerð av hesum máli í portum av pressuni. Arbeiðsmarknaðarmál eru sera týðningarmikil og tað hevði gagnað øllum løntakarum og samfelagnum, um tey vóru viðgjørd sum álvarsmál. Sum ein spurningur um hvussu vit tryggja bestu loysnirnar. Og ikki sum tað vanligu flokspolitiska spælið, har fakfelagsleiðarar verða brúktir til partapolitisk álöp, uttan ein spurning um hvussu hetta skal loysast varðandi.

Men kanska er málið, at showið skal standa við. Fyrst rópa vit um hettA krav til politikararnar, og onkur flokkur spælir jólamadur beinanvegin. So verður knappliga minni í kassanum, og sami flokkur noyðist við gráturødd at taka pengarnar inn aftur. So gongur aftur betur, og sami flokkur kann aftur spæla verkamansins verji. Og so kunnu vit halda fram í allar ævir.

Hesum vil Tjóðveldisflokkurin ikki spæla við í. Vegna Tjóðveldisflokkinn Finnur Helmsdal

-Góðir brúktir frá REYNI SERVICE

TOYOTA AVENTIS SOL PLUS AUTOM. Skrás.: 16-07-98 Km.: 12.000 Prisur: 217.600 Garanti:**	TOYOTA COROLLA 1.6 LUNA L/B Skrás.: 16-09-98 Km.: 30.000 Prisur: 140.600 Garanti:**
---	--

TOYOTA COROLLA 1.3 XLI 5 hurðar Skrás.: 29-04-96 Km.: 29.800 Prisur: 110.600 Garanti:*	TOYOTA COROLLA 1.6 Sed. aut. gear Skrás.: 07-03-96 Km.: 45.000 Prisur: 119.600 Garanti:*
---	---

TOYOTA CARINA 1.6 GL Skrás.: 01-11-89 Km.: 152.000 Prisur: 56.600	TOYOTA CAMRY 2.2 GL aut. Skrás.: 13-07-95 Km.: 76.000 Prisur: 158.600 Garanti:*
--	--

TOYOTA COROLLA 1.6 Xli STATION Skrás.: 06-12-96 Km.: 135.000 Prisur: 117.600 Garanti:*	NISSAN ALMERA 2.0 Diesel Skrás.: 16-04-99 Km.: 10.000 Prisur: 145.600 Garanti:*
---	--

HONDA CIVIC 1.4 SEDAN Skrás.: 11-12-96 Km.: 87.000 Prisur: 105.600 Garanti:*	FORD MONDEO TURBO DIESEL Skrás.: 28-08-98 Km.: 56.000 Prisur: 160.600 Garanti:*
---	--

FORD FIESTA 1.3 Skrás.: 16-12-97 Km.: 19.000 Prisur: 93.600 Garanti:*	FORD FIESTA 1.3 Skrás.: 13-02-96 Km.: 9.000 Prisur: 79.600 Garanti:*
--	---

KIA CLAIRUS Skrás.: 16-04-98 Km.: 11.900 Prisur: 115.600 Garanti:*	HYUNDAI ACCENT 1.3 LS Skrás.: 22-10-97 Km.: 33.000 Prisur: 85.600 Garanti:*
---	--

TOYOTA COROLLA 1.3 Xli Sedan
Skrás.: 27-05-97
Km.: 48.000
Prisur: 118.600 Garanti:*

BUSSUR

FORD TRANSIT
14 pers.
Skrás.: 22-05-87
Km.: 137.000
Prisur: 25.600

AVHEITINGARTILBOÐ

NISSAN MICRA Skrás.: 10-05-88 Km.: 138.000 Prisur: 8.000	VW PASSAT Skrás.: 18-04-88 Km.: 146.000 Prisur: 6.000	OPEL KADET 1.8 GSI Skrás.: 14-10-83 Km.: 107.000 Prisur: 5.000
---	--	---

* Brúktir bílar yvir 75.000 kr verða seldir við BRÚKTILBILVÁTAN
** TOYOTA bílar hava 3 ára garanti frá fyrsta skrád. dato

Stokkið inn á gólvíð!

REYNI SERVICE

Opn: Mán.-fri. 8.00-17.00

Vegurin Langi-188 Hoyvík - Tlf. 313040